

... alebo o tajomstve svätosti sv. Simeona, Nového Bohoslova

Veľký východný svätec a teológ Simeon Nový Bohoslov (čiže nový Teológ, titul, ktorým v Cirkvi vyznačujeme sv. Jána Evanjelistu) na sklonku svojho života charakterizoval sám seba slovami: „Úbohý, ale milujúci“. Neviem, či teraz úplne vystihnem to, čo chcel povedať on sám. Ale ja to v tejto chvíli vnímam nejako takto:

PRVÁ ÚBOHOSŤ nás ľudí je tá, o ktorej hovorí apoštol Pavol: „Čo máš, čo si nedostal“ (1 Kor 4,7 SSV)? Som Bohom stvorený. Žijem vo svete, ktorý patrí Bohu, na Božej zemi, dýcham Boží vzduch a pijem Božiu vodu, jem Božie dary, žijem v tele, ktoré mi dal Boh, so schopnosťami, ktoré mi dal Boh, v čase, ktorý patrí Bohu... Všetko je Božie. Ja sám nemám nič, vôbec nič. Boh ma stvoril, Boh ma udržiava – a keby prestal, zanikol by som úplne a bez stopy. Nemám nič zo seba a som na Bohu úplne a vo všetkom závislý. Až tak, že ak chcem pohnúť rukou, musí ňou pre mňa pohnúť Boh, inak sa nepohne. Bez Jeho vôle a súhlasu nedokážem nič. Dokonca keď hreším a búrim sa voči Bohu, ešte aj k tomu mi Boh musí dať silu a schopnosť, inak by som bez Boha ani hrešiť nedokázal...

DRUHÁ ÚBOHOSŤ spočíva v našej vzbure voči Bohu, v našom hriechu. Táto naša úplná závislosť voči Bohu je totiž pre našu pýchu nesmierne zraňujúca. Túžime sa nejako voči Bohu vymedziť, nejako sa od Neho odpútať, oslobodiť, vymaniť z tejto úplnej závislosti. Je to bláznovstvo. *Rovnaké bláznovstvo, ako keby sa potápač v hĺbke dvesto metrov chcel oslobodiť od svojej závislosti na dýchacom prístroji alebo astronaut na Mesiaci chcel odhodiť svoj skafander, aby na ňom nebol závislý.* Je to bláznivé, ale robíme to:

- Kresťania máme v sebe túžbu predstúpiť pred Boha s aspoň niečím našim *vlastným*, niečím, čím by sme si akosi *zaslúžili* Božiu lásku a Nebo, niečo, čo by sme mohli Bohu predložiť a povedať Mu: „Pozri, Pane, ja viem, že to nie je veľa, ale aspoň *niečo* Ti prinášam, niečo svoje a vlastné“ – a Boh by to prijal a ocenil a *odmenil nás* za to a my by sme sa necítili voči Bohu až tak strašne nerovní a mali by sme ten dobrý pocit: „Ale niečím som si to predsa len zaslúžil, pozrite, niečo som ja, JA, človek, dokázal!“

- Neveriaci sa zase snažia podľa možnosti tohto Boha nejako poprieť, vytesniť zo svojich životov, aby mohli žiť v ilúzii, že niečo znamenajú, že sú pánmi samých seba, že majú nejaké vlastné zásluhy a vlastné úspechy a žijú v tom, čo si sami nadobudli a z toho čerpať pocit hodnoty a kontroly nad svojim životom a tak.

Každý hriech tak je v nejakej podobe túžbou a snahou o nezávislosť na Bohu, o vymanenie sa z tej úplnej závislosti a z postavenie niekoho, kto nemá nič a všetko dostal a to bez toho, aby si to čímkol'vek a akokol'vek dokázal zaslúžiť, len z čirej prajnosti a súcitu Boha, ktorý nás obdarováva ako dobroprajný boháč toho najúplnejšieho a najmenšieho a najnižšieho najžobrákovitejšieho žobráka, akého si len dokážeme predstaviť. Takto o hriechu hovorí v tom istom verši aj Pavol: „*A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal*“ (1 Kor 4,7 SSV)?

LÁSKA ale všetko mení. Láska totiž znamená nielen dávať, ale aj s láskou prijímať. Simeon si uvedomuje svoju dokonalú úbohosť pred Bohom. Úbohosť plynúcu nielen z jeho hriešnosti, ale aj z toho, že naozaj nemá vôbec nič a úplne všetko v jeho živote je Božím dielom, Božou zásluhou, Božím vlastníctvom. On sám nemá žiadne zásluhy, žiadnu moc, absolútne nič. Nemôže a nedokáže to Bohu nijako odplatiť, ničím vynahradiť, nijako zaplatiť. Ale napriek tomu mu to Boh daroval. Z lásky. Pohnutý touto láskou odtrháva Simeon svoj pohľad od seba a začína hľadať na Boha. Vo viere už nehľadá na Boha ako na súpera, ako na niekoho,

kto ho svojimi darmi pokoruje. Vidí Boha, ktorý vo svojom nesmiernom bohatstve v láske zahŕňa nás, ľudí, všetkou svojou bohatosťou. Zamilováva sa do tohto Boha. A uvedomuje si, že ak niekto dáva dar, je prejavom lásky prijatie tohto daru. Milovať Boha znamená *prijímať Jeho dary ako dary*. S láskou. S vďačnosťou. Bez pyšného zdráhania sa a vzpierania sa. Bez túžby vyhnúť sa im tým, že by sme si zadovážili niečo sami zo seba, hoci je to nemožné. Boh nás stvoril z lásky, aby nás obdaroval. Z lásky nám dal úplne všetko a z jeho lásky jestvujeme. Povedané po ľudsky, táto láska k nám, ľudom, je Božou radosťou. Ako inak môžeme Bohu svoju lásku prejaviť, než tým, že vzdáme svoj smiešny boj proti Bohu, ktorý s nami bojovať nezamýšľa, prijmeme svoju úbohosť – pretože takí proste sme, to nie je ani vzdanie sa, ani poníženie sa, ani nič podobné, to je proste holý fakt – a necháme sa Bohom *obdarovať*...?

SVÄTOSŤ je potom aktom prijatia toho, čím sme: **ÚBOHÍ, ALE MILOVANÍ BOHOM**. Úbohí a súčasne bohatí. Sami zo seba absolútne chudobní a nič nemajúci, dokonca ani samých seba, svoj život, ale v Bohu všetko majúci, obdarovaní Bohom za hranicu akejkoľvek predstavivosti. Výsledkom je **UVOLNENOSŤ**. Byť svätý jednoducho znamená vzdať svoj zápas s Bohom – ako kedysi Jakub tam pri brode¹ – a poddať sa Božej láske. Prijat' fakt, že nie som ničím – a dovoliť Bohu byť vo mne tým, čím aj tak dávno je: vo všetkom všetkým. Uvoľniť sa, zanechať márne a smiešne úsilie o nejakú svoju vôľu a svoje chcenie, odlišné od Boha a súperiace s Božou vôľou a predstavami a dovoliť, aby sa cez nás a v nás dokonale naplnila Božia vôľa. Stať sa akoby obalom, plným Boha. Nádobou plnou Boha. Prázdny potrubím, cez ktoré „tečie“ Boh, sprítomnením Boha na zemi. Aby tak mohlo platiť ono Pavlovo: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus*“ (Gal 2,20 SSV).

Takto nejako to funguje aj v samom Bohu. Opäť povedané po ľudsky: keď Otec od večnosti plodí Syna, dáva Mu všetko. Syn nemá nič sám zo seba, všetko má do svojho Otca, ako hovorí a svedčí: „*Môj Otec mi odovzdal všetko*“ (Mt 11,27 SSV); „*Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca*“ (Jn 5,19 SSV). V tomto smere sám Syn je voči Otcovi dokonale *úbohý* a nemá nič zo seba, ale všetko od svojho Otca. Ale pretože v láske od svojho Otca aj všetko skutočne prijíma, je nakoniec aj sám Bohom, obdarovaný Otcom rovným Otcovi v kruhu Trojice.

O tom istom je aj kresťanstvo. My nemáme nič, ale Boh nám v Kristovi dáva všetko, zbožšťuje nás. Aby sme ale mohli od Boha toto *všetko* prijat', musíme to *všetko* naozaj *prijat'*. To znamená úplne sa vyprázdniť, aby sme mohli byť úplne Bohom naplnení. My totiž takéto *prázdni* a teda *úbohí* sme – to len hriech v nás vytvára ilúziu čohosi vlastného a na Bohu nezávislého a bráni nášmu naplneniu. A tak, paradoxne, čím sa tvárime byť väčší a lepší a zásluhnejší a nezávislejší na Bohu, tým sme prázdnejší a úbohejší. A naopak, čím úbohejší sme – čiže čím viac a bezvýhradnejšie prijímame svoju úbohosť a úplnú prázdnotu – tým viac nás Boh naplní sebou a tým väčší a bohatší sme, až do úplného zbožštenia sa Bohom v Bohu. V okamihu, keď prijmeme to, že sme ničím a staneme sa ničím, stávame sa v Bohu všetkým.

MILUJÚCI potom – ako u Krista – znamená najprv od Boha z lásky k Bohu všetko prijat' ako nezaslúžený dar a potom, z tej istej lásky, *vrátiť* toto všetko Bohu v službe lásky a darovania sa Bohu, ktorý mi tým dal schopnosť niečo Mu darovať: darovať darované.

Váš Inky

¹ porov. Gn 32,24-32